

Nr 21.

Av herr **Byström**, om ändringar i §§ 2, 5 och 12 riksdagsordningen.

Den tid av fyra månader om året, vilken hittills ansetts såsom ordinarie tid för riksdagsarbetet, har allt mer och mer visat sig vara för knapp. Det är ock länge sedan någon lagtima riksdag kunde avslutas den 15 maj eller tidigare. Riksdagarna hava nämligen slutat på följande tider här nämnda år. Så slöt riksdagen den 12 maj 1894, den 18 maj 1895, den 16 maj 1896, den 20 maj 1897, den 16 maj 1898, den 15 maj 1899, den 15 maj 1900, den 4 juni 1901, den 22 maj 1902, den 23 maj 1903, den 28 maj 1904, den 22 maj 1905, den 28 maj 1906, den 3 juni 1907, den 4 juni 1908, den 26 maj 1909, den 11 juni 1910, den 1 juni 1911, den 31 maj 1912 och den 2 juni 1913. Riksdagsarbetet har blivit allt mer och mer omfattande och tidskrävande. Det är betydligt annorlunda nu än för trettio à fyrtio år sedan.

De kungliga propositionerna ha ökat i antal. Så framlämnades till Riksdagen år 1867 eller svenska Riksdagens tvåkammerssystems första år 39 kungl. propositioner. Sex år därefter framlämnade Kungl. Maj:t 57 propositioner. År 1883 framlämnades 51 propositioner. År 1893 framlämnades 54 propositioner. År 1903 framlämnades 103 propositioner och år 1913 framlämnade Kungl. Maj:t till Riksdagen 303 propositioner.

Likaledes har motionernas antal ökat tid efter annan. År 1867 väcktes i Första kammaren 82 motioner och i Andra kammaren 285. Sex år därefter eller 1873 väcktes i Första kammaren 48 motioner och i Andra kammaren 189. År 1883 väcktes i Första kammaren 33 motioner och i Andra kammaren 103. År 1893 väcktes i Första kammaren 27 motioner och i Andra kammaren 228. År 1903 väcktes i Första

kammaren 62 motioner och i Andra kammaren 203. År 1913 väcktes i Första kammaren 176 motioner och i Andra kammaren 374 motioner.

Riksdagstrycket tager tre à fyra gånger så stort utrymme i bokhyllan nu mot vad fallet var för fyrtio år sedan.

Om än en del av det ökade riksdagsarbetet och den förlängda riksdagstiden kan, såsom somliga säga, bero på åtskilliga mindre nödvändiga ärenden, som kastas fram på Riksdagens bord, och på en del onödiga ändringar, som hållas så väl i utskottens sammanträden som i kamrarnas plena, så bör det likväl vara för alla klart, att nutida behöfliga svenska riksdagsförhandlingar kräva mera tid än som grundlagarna ha ansett vara nödvändig. Det är ju också ganska naturligt, att den tid, som ansågs tillräcklig för riksdagsarbetet på 1870-talet icke kan vara fullt tillräcklig för riksdagsarbetet i våra dagar och i vår tid med den mängd politiska och sociala frågor och uppslag, som nu givas. Nya spörsmål och nya reformkrav uppstå immerfort. Även den omständigheten att vårt folk är nu mycket talrikare än för fyrtio år sedan inverkar ju också i sin mån på denna fråga. Ju flere inbyggarna äro, desto flere samhällsfrågor framträder det också.

Statens budget ökas också år efter år, något som väl ej kan ske, utan att det skapar nya ansvar och omsorger för dem, som skola bestämma över densamma. År 1867 var riksbudgeten 36,861,272 kronor. Nu har den i sin raska marsch redan överskridit 300,000,000 kronor.

Vid varje riksdags slut under de senare åren ha förekommit uttalanden om behovet av någon förlängning av riksdagstiden. År 1910 anställde tidningen Aftonbladet en enquête bland riksdagsmännen om denna sak. Sjuttiofem uttalanden gjordes. Ett stort antal riksdagsmän uttalade sig då för förlängd riksdagstid och för vårsessionens förlängning till fyra och en halv månader à fem månader.

Genom att förlänga tiden för riksdagarna tages ju också ett litet steg framåt till lösning av riksdagsmännens arvodesfråga, i det att de då finge arvode även för de fjorton dagar, som de vanligtvis numera varje år måste vara kvar vid Riksdagen utöver den i grundlagarna omnämnda ordinarie tiden för Riksdagen.

Det har satts i fråga, att tidsutsträckningen för riksdagsarbetet skulle tillgå så, att man även hölle en höstsession. Från flere synpunkter anser jag det vara olämpligt. Den utvidgning, som bör ske, bör efter min mening bestå i en förlängning av vårsessionen. Den anvisning, som tiden för riksdagarnas avslutning giver beträffande den tid, som kan behövas

utöver de fyra månaderna, som i grundlagarna bestämmes, synes bliva omkring femton dagar. Jag har då tänkt mig såsom lämpligast att fem av dessa femton dagar tagas i januari och tio i maj. Riksdagen skulle sålunda börja den 10 januari och sluta den 25 maj.

I den mån andra paragrafer i riksdagsordningen än här åberopade behöva ändras på grund av det yrkande, som göres, anhålles, att konstitutionsutskottet ville vidtaga sådana ändringar.

Angående ändring i regeringsformens § 49, som också berör tiden för riksdagarna, skall senare göras yrkande i särskild motion.

Med anledning av vad jag nu framhållit, får jag vördsamt föreslå,

att Riksdagen måtte såsom vilande till vidare grundlagsenlig behandling antaga följande förslag till ändrad lydelse av §§ 2, 5 och 12 riksdagsordningen:

§ 2 mom. 1. Lagtima Riksdag skall, i kraft av rikets regeringsform och utan särskild kallelse, sammanträda varje år den 10 januari eller, om helgdag då inträffar, dagen därefter.

§ 5 mom. 1. Lagtima Riksdag kan ej utan egen begäran upplösas förr än den varit i fyra och en halv månader tillsammans, därest icke Konungen, medan Riksdagen är samlad, förordnar om nya val till båda kamrarna eller den ena av dem. I dessa fall skall Riksdagen, med bibehållande av sin egenskap utav lagtima, sammanträda å den tid inom tre månader från det Riksdagen blev upplöst, som Konungen bestämmer, och må den ej vidare av Konungen upplösas förr än fyra och en halv månader från det senare sammanträdet början förflutit.

§ 12 mom. 1. Varje ledamot av Första kammaren åtnjuter av statsmedel ersättning för resekostnad till och från Riksdagen samt arvode av ett tusen trehundrafemtio riksdaler för varje lagtima riksdag, dock att, när antingen Konungen upplöser riksdag, innan den varit i fyra och en halv månader tillsammans, eller ledamot av kammaren eljest avgår från sin befattning under riksdagen, innan så lång tid av dess sammanträde förflutit, eller Riksdagen sammanträder i

Motioner i Andra kammaren, Nr 21.

följd därav att Konungen, med upplösande av Riksdag, förordnat om nya val, så ock under urtima riksdag, kammarens ledamot undfår, jämte resekostnadsersättning, i dagtraktamente tio riksdaler, vilket dock ej må överstiga sammanlagt ett tusen trehundra femtio riksdaler.

Stockholm den 21 jan. 1914.

J. Byström.